

Enskild motion

Motion till riksdagen 2017/18:2214

av **Ingela Nylund Watz m.fl. (S)**

Förbättrad kunskap om och behandling av sköldkörtelsjukdomar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att öka kunskapen om och utveckla behandlingen av sköldkörtelsjukdomar och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

I Sverige finns idag upp emot en halv miljon människor som har en diagnostiserad sköldkörtelsjukdom, hypotyreos (underfunktion) eller hypertyreos (överfunktion), vilket är fler än de som behandlas för typ 2-diabetes. Cirka 80 % av de drabbade är kvinnor. Symptomen varierar mellan tillstånden men vanligt förekommande är t ex sjuklig trötthet, viktproblem, koncentrationssvårigheter, depressiva symptom och värk.

Utöver det stora antalet som idag fått en sköldkörteldiagnos finns sannolikt dessvärre ett stort mörkertal av drabbade som varken får korrekt diagnos eller behandling med såväl fysiskt som psykiskt lidande som följd. Många hamnar i långtidssjukskrivning. Det stora antalet drabbade gör sköldkörtelsjukdom till en av Sveriges vanligaste folksjukdomar och definitivt en av de vanligast förekommande kroniska sjukdomarna som drabbar kvinnor.

På senare år har de sköldkörtelsjukas situation uppmärksammats i media vid ett flertal tillfällen. Den problembild som framtonar handlar framför allt om sjukvårdens bristande kunskap, vilket ofta leder till feldiagnostisering och föråldrade behandlingsmetoder. De sköldkörtelsjuka behandlas nästan uteslutande i primärvården där kunskapsläget är bristfälligt. Sköldkörtelsjukdom kan ha många vilseledande symptom som gör det svårt att ställa rätt diagnos. T ex är det inte ovanligt att sköldkörtelsjuka får diagnoser som ångesttillstånd eller depression och förskrivs antidepressiva läkemedel. Det är heller inte ovanligt att det tar många år att få rätt diagnos och alltför många sjukdomsfall missas helt.

Ett annat problem är att hypotyreos anses varar lättbehandlad med läkemedlet Levaxin (T4), vilket är den helt dominerande behandlingsmetoden. För vissa patienter

fungerar dock inte denna behandling utan tillståndet kräver kompletterande utredningar och en övergång till kombinationsbehandlingar där Levaxin kombineras med Liothyronin (T3) eller byte till läkemedel med NDT (Natural Desiccated Thyroid, som innehåller T4, T3, T2, T1 och T0 och fås genom licens av Läkemedelsverket). Enligt Socialstyrelsen är det så få som 10 000 patienter som erbjuds denna typ av kombinationsbehandlingar trots att de kan öka välmåendet för den enskilde avsevärt. I vissa landsting tillåts inte kombinationsbehandlingar överhuvudtaget. Dessvärre leder detta till att en del patienter inte ser någon annan utväg än att självmedicinera genom att de själva köper medicin från nätet.

Sköldkörtelförbundet har gjort en undersökning bland drygt 2 700 patienter med hypotyreos som visar på att 80 % har kvarstående symptom efter standardbehandling med Levaxin. Omräknat till hela riket kan detta innebära att 360 000 patienter har kraftiga kvarstående symptom. Av det fåtal som får andra preparat ökar symptomförbättringen med upp till 50 %. Detta talar för att det inom vården behövs ett betydligt större utbud av individuella behandlingsplaner och att öka kunskapen om att den standardmodell som används idag inte fungerar för många patienter.

Eftersom hypotyreos felaktigt betraktas som lättbehandlad får få patienter möjlighet att träffa endokrinologer/internmedicinare trots att dessa är specialister på hormonella sjukdomar. Detta är ett växande problem eftersom det idag råder stor brist på endokrinologer och att en stor del av denna läkarkår kommer att gå i pension inom en snar framtid. Sett mot ljuset av att kunskapsläget kring sköldkörtelsjukdom och dess varierande symptom är otillfredsställande inom stora delar av hälso- och sjukvården är detta en mycket oroande utveckling. Därför är det hög tid att samla forskning och klinisk kompetens på området genom t ex en centrumbildning i vilken det är möjligt att bedöma forskningsläget, bedriva ny forskning och utveckla sköldkörtelvården. Det är också angeläget att utvärdera om dagens sköldkörtelvård bedrivs med tillräckligt vetenskapligt underlag. Dessutom behövs en satsning på att höja attraktionskraften för endokrinologi som specialistkompetens genomföras.

Då sköldkörtelsjukdom är mycket vanligt förekommande, särskilt hos kvinnor, är det angeläget att öka kunskapsnivån totalt sett inom svensk hälso- och sjukvård om symptom, behandlingsmetoder och nyare forskning. Detta bör riksdagen tillkännage som sin mening för regeringen.

Ingela Nylund Watz (S)

Alexandra Völker (S)

Marie Granlund (S)

Azadeh Rojhan Gustafsson (S)

Monica Green (S)